

Finländsk idrottshistorisk forskningsbibliografi – en sammanfattning

De tidigaste finländska forskningsrönen angående idrottskultur torde vara två avhandlingar från Åbo akademi åren 1697 och 1789. Viktor Heikel, överledaren för gymnastikinrättningen vid Helsingfors universitet, hör till pionjärerna inom den moderna idrottshistoriska forskningen. Hans verk "Gymnastikens historia" publicerades för ungefär hundra år sedan. Efter Heikels och några av hans samtidas produktion koncentrerade man sig i Finland mera på att skapa idrottshistoria, inte att forska i den. På 1970-talet inleddes dock en ny forskningstradition inom universitetskretsar, dels inspirerad av den nya vetenskapsgrenen idrottssociologi, dels av utländska förebilder. En annan central faktor var själva historieforskningens uppvaknande intresse för vardagens och folkrörelsernas historia. I slutet av 1970-talet startades ett tioårigt idrottshistorieprojekt med understöd från undervisningsministeriet. Projektet innebar ett märkbart initiativ, även ur ett nordiskt perspektiv, och resulterade i en omfattande publiceringsverksamhet under de närmaste åren, även utanför själva projektet. Sedan dess har den finländska forskningen hamnat på efterkälken jämfört med de övriga länderna, både institutionellt och finansiellt. Inte minst för den skull är det viktigt att samla de bästa resultaten av idrottshistorisk forskning och annan publikationsverksamhet till en bibliografi.

Finlands idrottshistoriska förening har önskat lyfta fram det digra arbete som gjorts inom det idrottshistoriska fältet – huvudsakligen som bisyssla och i ren talkoanda. Initiativet till detta bibliografiprojekt lades fram i samband med föreningens 10-årsjubileum år 2002. Undervisningsministeriet har understött själva kartläggningen och insamlandet av forskningsmaterialet, medan det övriga arbetet gjorts på frivillighetsbasis. Verket utges av Finlands Idrottsmuseumsstiftelse.

Bibliografien omfattar i första hand arbeten som klart hänför sig till idrottshistoria, men också närvetenskaper såsom sociologi, etnologi, kulturforskning och t.ex. dansforskning, i den mån de tangerar idrottshistoria tematiskt eller metodologiskt. Bibliografien inkluderar all egentlig forskning – monografier, avhandlingar från pro gradu till doktorsavhandlingar samt betydelsefulla artiklar och översiktsverk – samt upp-

slagsverk. Därutöver har övriga betydelsefulla verk och artiklar, vilkas ämnesområde har ansetts tillräckligt relevant, medtagits.

Föreningshistorier av central betydelse eller med ett distinkt akademiskt grepp ingår också i bibliografin, liksom ett urval av recensioner. Även finländska forskares arbeten om idrotten utomlands och utländska forskares verk rörande idrotten i Finland har inkluderats.

Bibliografin täcker den forskning som publicerats före utgången av år 2005; inalles drygt 4000 olika titlar. Det är meningen att bibliografin senare också publiceras i en Internet-version, som regelbundet kan uppdateras.

Innehållsförteckningen presenteras också på svenska och engelska, för att ge bibliografins internationella forskarkrets och övriga användare en klarare bild av den idrottshistoriska forskningens bredd och tyngdpunktsområden. Verk och artiklar på andra språk än finska hittas bäst med hjälp av sökorden på främmande språk i slutet av bibliografin.